

امیدواریم اسرائیل تنش‌آفرینی نکند

هاکان فیدان، وزیر امور خارجه ترکیه، در گفت‌وگو با شبکه آن‌تی‌وی، ابراز امیدواری کرد تجاوزات نظامی رژیم صهیونیستی علیه ایران بار دیگر اتفاق نیفتند و همچنین از وجود «توافق اصولی» برای آنکه اردوغان از نشست رهبران روسیه و اوکراین در کشورش میزبانی کند، خبر داد. وزیر امور خارجه ترکیه در بخشی از این مصاحبه در خصوص مذاکرات برگزار شده در استانبول بین ایران با سه کشور اروپایی انگلیس، فرانسه و آلمان درباره مسائل هسته‌ای عنوان کرد، طرف‌ها بر سر ادامه دادن به تماس‌ها به موازات مذاکرات غیر مستقیم بین ایالات متحده و ایران توافق کردند. فیدان یادآور شد وقتی «سیدعباس عراقچی» وزیر امور خارجه ایران به او اطلاع داد که ایران، استانبول را به عنوان محل برگزاری نشست انتخاب کرده به او گفت: «اینجا خانه شماس‌ت. شما هر جایی که می‌خواهید، چه در استانبول یا شهری دیگر، تحت شرایط متفاوت، با هر نقشی که می‌خواهید ایفا کنید می‌توانید مسائل‌تان را حل کنید. این یک مسئله دشوار است، ما اینجا هر کاری که بتوانیم انجام خواهیم داد.» وزیر امور خارجه ترکیه در پاسخ به پرسشی در خصوص احتمال تکرار تجاوزات رژیم صهیونیستی علیه ایران عنوان کرد: «ما هرگز نباید به هیچ سناریویی نه بگوییم. امید می‌رود که این اتفاق نیفتد اما همواره امکان و احتمالش وجود دارد. ما آن را احساس کرده و می‌بینیم. طرف‌ها احتمالاً درس‌هایی که از جنگ ۱۲ روزه یاد گرفته‌اند را اجرامی کنند. من فکر نمی‌کنم ایران بدون اینکه مورد حمله قرار گیرد، حمله کند.»

رحمانی فضلی در پکن

سفیر جمهوری اسلامی ایران در چین استوارنامه خود را تقدیم رئیس‌جمهور این کشور کرد. «عبدالرضا رحمانی فضلی» سفیر جدید ایران در چین، ۳ روز و ۳ جمع ۳ تیر با حضور در آیین دریافت استوارنامه سفرا در سالن بزرگ خلق در پکن، استوارنامه خود را تسلیم «شی‌جین‌پینگ» رئیس‌جمهور چین کرد. رئیس‌جمهور چین پس از مراسم دریافت استوارنامه سفرا، در سخنانی ضمن استقبال از حضور نمایندگان جدید کشورها در چین، از آنها خواست تا بهترین آرزوهای خود را به رهبران و مردم کشورهای خود منتقل کنند. شی‌جین‌پینگ همچنین ابراز امیدواری کرد سفرای جدید با درک جامع و عمیق از چین در تعمیق دوستی بین چین و سایر کشورها و تقویت مبادلات چین با جهان مشارکت مثبتي داشته باشند. رئیس‌جمهور چین با اشاره به اینکه چین همیشه دوستی خود را با مردم همه کشورهای گرامی می‌دارد، گفت: چین آماده اجرای همه‌جانبه همکاری با همه کشورها بر اساس احترام متقابل، برابری و منافع متقابل و تقویت مبادلات در زمینه‌های مختلف است. شی گفت: چین به دنبال گسترش همکاری در بالاترین سطح با دیگر کشورها، سهیم کردن کشورها در بازار بزرگ خود، ایجاد فرصت‌های جدید برای توسعه و کمک به رشد اقتصاد جهان است. رئیس‌جمهور چین با اشاره به اینکه اسمال هشتادمین سالگرد تاسیس سازمان ملل متحد است، گفت: چین مایل است با کشورهای دیگر همکاری کند تا نظام بین‌المللی را با محوریت سازمان ملل متحد و نظم جهانی را بر اساس قوانین بین‌المللی حفظ کند، دوستی و همکاری را ترویج دهد، گفت‌وگوی بین تمدن‌ها را افزایش دهد و جامعه‌ای با آینده مشترک برای بشریت بسازد. گفتنی است عبدالرضا رحمانی فضلی، حدود دوماه قبل با حکم رئیس‌جمهور، به عنوان سفیر جدید ایران در چین معرفی شد. رحمانی فضلی علاوه بر مسئولیت سفارت کشورمان در پکن، به عنوان نماینده ویژه رئیس‌جمهور و تام‌الاختیار جمهوری اسلامی ایران نزد دولت جمهوری خلق چین منصوب شده است. در حکم ویژه پزشکیان برای او با اشاره به توان علمی و اجرایی، سوابق مدیریتی و ظرفیت‌های شخصی و ملی رحمانی از او خواسته شده است تمامی توان خود را جهت حفظ منافع ملی، تقویت روابط راهبردی، و بهره‌گیری از ظرفیت‌های داخلی و بین‌المللی به کار گیرد.

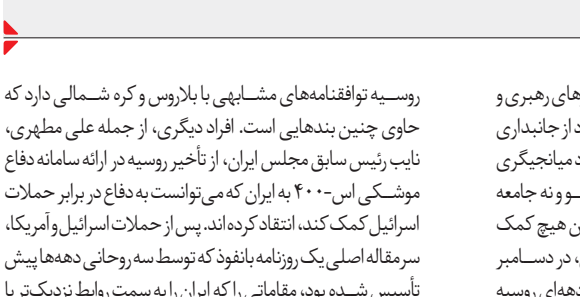
یکشنبه ۵ مرداد ۱۴۰۴
سال چهارم • شماره ۸۴۳
www.hammihanonline.ir

تخت‌روانچی درباره حمله به العدید گفت: «این حمله نشانه ضعف نبود. ما مجبور بودیم تلاقی کنیم و این کار را هم کردیم. این موضوع به برادران و خواهران ما در قطر مربوط نبود. ما روابط بسیار خوبی با همه دوستانمان در منطقه خلیج فارس، به‌ویژه با قطر، داریم. قطر یکی از نزدیکترین دوستان ما در منطقه است. کاری که ما انجام دادیم، پاسخی به حمله آمریکا به ایران بود. با قطر در این مورد در تماس بودیم. بنابراین این گامی بود که در چار چوب حق دفاع ما انجام شد.» این دیپلمات ارشد در پاسخ به میزان شکنندگی آتش‌بس جاری بین ایران و رژیم اسرائیل افزود: «آتش‌بس در حال حاضر برقرار است و این مثبت است. ما خواهان تشدید اوضاع نیستیم، اما در عین حال، هر کاری که لازم باشد برای محافظت از شهرها و غیرنظامیان خود انجام خواهیم داد. همانطور که می‌دانید، اسرائیل به بیمارستان‌ها، زندان‌ها و ساختمان رادیو و تلویزیون ایران حمله کرد. اینها جنایات علیه بشریت و نقض قوانین بین‌المللی هستند. بنابراین، نمی‌توانیم دوباره از چنین حمله‌ای غافلگیر شویم. در حالی که ما آتش‌بس را رعایت خواهیم کرد، تمام اقدامات احتیاطی را برای محافظت از کشورمان انجام خواهیم داد.»

❖ بیانیه‌ترونیکا

عصر دیروز بیانیه سران سه کشور اروپایی نیز منتشر شد. در این بیانیه که توسط نخست‌وزیر بریتانیا، صدراعظم آلمان و رئیس‌جمهور فرانسه صادر شده، سران این سه کشور ایران را به فعالسازی مکنیسم‌ماشه در صورت عدم همکاری با آژانس تهدید کردند. بر اساس این بیانیه رسمی، «سران سه کشور توافق کردند که اگر ایران با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی همکاری نکند و به دیپلماسی بازنگردد، تحریم‌ها در پایان ماه اگوست دوباره برقرار خواهند شد.» این در حالی است که ایران ضمن انتقاد به نقش‌آفرینی و اظهارات سه کشور اروپایی عضو برجام، جمعه‌ای که گذشت گفت‌وگویی دیپلماتیک با آن‌ها در استانبول داشت.

روسیه توافقنامه‌های مشابهی با بلاروس و کره شمالی دارد که حاوی چنین بندهایی است. افراد دیگری، از جمله علی مطهری، نایب رئیس سابق مجلس ایران، از تأخیر روسیه در ارائه سامانه دفاع موشکی اس-۴۰۰ به ایران که می‌توانست به دفاع در برابر حملات اسرائیل کمک کند، انتقاد کرده‌اند. پس از حملات اسرائیل و آمریکا، سرمقاله اصلی یک روزنامه بافتوف که توسط سه روحانی دهه‌ها پیش تأسیس شده بود، مقاماتی را که ایران را به سمت روابط نزدیک‌تر با مسکو هدایت می‌کردند، سرزنش کرد. حتی برخی در درون سپاه پاسداران چنان نگران بودند که وقتی پوتین پیشنهاد میانجیگری بین ایران و ایالات متحده را داد، یک روزنامه همسو با سپاه پاسداران اظهار داشت که رئیس‌جمهور روسیه واقعا در تلاش است تا از ایران برای دستیابی به توافقی بهتر با ایالات متحده استفاده کند و از اعمال محدودیت بر برنامه هسته‌ای ایران در ازای امتیازات ایالات متحده در مورد اوکراین حمایت کند. مفسران در سایت‌های رسانه‌های اجتماعی ایران اکنون آشکارا در مورد تاریخ جاه‌طلبی‌های استعماری روسیه در ایران در دوران تزاری و شوروی بحث می‌کنند. نگرش اسرائیل نسبت به روسیه نیز تغییر کرده است. به‌نظر نمی‌رسد نه‌تنایاهاوونه جامعه اسرائیل علاقه‌ای به خدمات میانجیگری پوتین با ایران داشته باشند. وقتی روابط بین ایالات متحده و اسرائیل تیره شد، نتانیاهو به سمت مسکو متمایل شد. اما با بازگشت ترامپ به کاخ سفید، الزام نتانیاهو برای نزدیکی به پوتین و روسیه ضعیف شده، کاهش یافته است. واکنش رسمی عربستان سعودی به بی‌عملی روسیه خاموش بوده است. پشت درهای بسته، محمد بن سلمان از اینکه برنامه هسته‌ای ایران به عقب رانده شده و ارتش تهران - به‌ویژه زرادخانه موشکی آن - در وارد کردن خسارات شدید به اسرائیل یا پایگاه نظامی ایالات متحده در قطر ناتوان بوده است، خوشحال است. ناتوانی یا بی‌تفاوتی پوتین در تأثیرگذاری بر رویدادها از طریق دیپلماسی یا کمک نظامی در منطقه، یاد محمد بن سلمان را مجبور به تجدیدنظر در روابط دقیق و سنجیده خود با ایالات متحده، چین و روسیه کند. پیش از حملات اسرائیل، عربستان سعودی و روسیه بر سر افزایش تولید نفت با یکدیگر اختلاف‌نظر داشتند. ریاض پیروز شد و قرار است اوپک پلاس در ماه اوت تولید خود را افزایش دهد که این امر موجب خوشحالی واشنگتن و ناامیدی مسکو شده است.

❖ نمی‌توانید روی من حساب کنید

تصمیمات پوتین برای عدم کمک به شرکای روسیه در خاورمیانه همچنین پیامی به رهبران پکن در مورد ارزش روسیه به عنوان یک متحد در صورت جنگ بین چین و ایالات متحده بر سر تایوان ارسال کرده است. اگر امتناع روسیه از حمایت از ایران در زمان جنگ نشانه‌ای باشد، در صورت مواجهه پکن با لحظه نیاز خود، باید مطمئن باشد که روسیه کمک چندانی به آن نخواهد کرد. به همین ترتیب، کنار گذاشتن حکومت اسد توسط مسکو نشان می‌دهد که نیروهای مسلح روسیه به جنگی که علیه ایالات متحده باشد، نخواهند پیوست. اگر درگیری در آسیا رخ دهد، حمایت پوتین محدود به ادامه تأمین نفت و گاز چین خواهد بود. همانطور که وانگ یی، وزیر امور خارجه چین، در دیدار با رهبران اروپایی صریحاً اظهار داشت، روسیه تا زمانی که به جنگ در اوکراین ادامه دهد و در نتیجه منابع و توجه ایالات متحده را از آسیا منحرف کند، برای چین ارزشمند خواهد بود. اما نمی‌توان برای چیز دیگری روی آن حساب کرد.

دولت ترامپ نیز احتمالاً به همین نتیجه برسد. در ماه‌های اول دولت، برخی از تحلیلگران استدلال می‌کردند که ایالات متحده برای کمک به مهار پکن باید روسیه را از چین جدا کند. چنین اقدامی در آن زمان یک اشتباه بد بود و امروز حتی بدتر خواهد بود. پوتین نشان داده است که روسیه حتی برای کشورهایی که روابط طولانی مدتی با مسکو دارند، غیرقابل اعتماد است. این امر موجب می‌شود که روسیه حتی شریکی کم‌اثرتر برای واشنگتن در برابر چین باشد. پوتین همان منابعی را که برای تهران فراهم کرد، برای ایالات متحده و جهان دموکراتیک فراهم خواهد کرد: هیچ.

نگاه دیپلمات

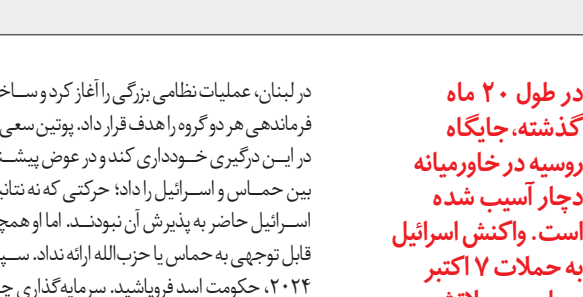
تخت‌روانچی در گفت‌وگو با رسانه ترکیه‌ای:

آمریکا باید قبل از مذاکره جدید به ایران ضمانت دهد

توسط کل جامعه بین‌المللی محکوم شود. «معاون وزیر خارجه همچنین اعلام کرد که گفت‌وگوها با توافق طرفین ادامه پیدا خواهد کرد اما تاریخی برای آن مشخص نشده است.

❖ شرط مذاکره با آمریکا

او درباره احتمال از سرگیری مذاکرات با آمریکا گفت: «پیام‌هایی بین ایران و ایالات متحده از طریق برخی کشورهای میانچی در حال انتقال است. برخی کشورها هستند که بین ایران و ایالات متحده ارتباط برقرار می‌کنند. همانطور که می‌دانید، ما در حال مذاکره با میانجیگری عمان بودیم. با این حال، ابتدا با حمله اسرائیل و سپس با حمله ایالات متحده مواجه شدیم. بنابراین این حملات در میانه روند مذاکره رخ داد. این خیانت به دیپلماسی بود. این حمله‌ای به دیپلماسی بود.» او افزود: «بنابراین قبل از شروع دور جدید مذاکرات با ایالات متحده، باید تضمینی دریافت کنیم که دیگر با حملات مشابه مواجه نخواهیم شد. برای ما ضروری است که دوباره به دیپلماسی خیانت نکنند. اسرائیل و ایالات متحده با این حملات ما را شگفت‌زده کرده‌اند. ما نمی‌خواهیم همان نمایش دوباره اجرا شود. ایالات متحده باید ما را متقاعد کند که این بار چنین کاری نخواهد کرد.» معاون وزیر امور خارجه همچنین تأکید کرد که ایران به دنبال گفت‌وگو برای گفت‌وگو نیست و دنبال راه‌حلی برد-برد است. تخت‌روانچی بار دیگر بر حق ایران برای غنی‌سازی تأکید کرد.

در لبنان، عملیات نظامی بزرگی را آغاز کرد و ساختارهای رهبری و فرماندهی‌ها رو در گروه را هدف قرار داد. پوتین سعی کرد از جانب‌داری در ایسن درگیری خودداری کند و در عوض پیشنهاد میانجیگری بین حماس و اسرائیل را داد؛ حرکتی که نه نتانیاهو و نه جامعه اسرائیل حاضر به پذیرش آن نبودند. اما او همچنین هیچ کمک قابل توجهی به حماس یا حزب‌الله ارائه نداد. سپس، در دسامبر ۲۰۲۴، حکومت اسد فروپاشید. سرمایه‌گذاری چنددهه‌ای روسیه در حمایت از حکومت اسد در عرض چند روز به باد رفت. پوتین به اسد و خانواده‌اش در روسیه پناهندگی داد اما هیچ کاری برای دفع نیروهای شورشی که دمشق را تصرف کرده بودند، انجام نداد. عدم مداخله او در سوریه به نفع بشار اسد در سراسر منطقه طنین انداز شد. با سقوط بشار اسد، حزب‌الله بیشتر تضعیف شد. حتی برخی رسانه‌های همسو با سپاه پاسداران ایران علناً از ناتوانی روسیه در نجات بشار اسد انتقاد کردند.

روسیه زمانی که نیروهای مسلح اسرائیل و ایالات متحده در ماه ژوئن تأسیسات هسته‌ای ایران را بمباران کردند، ضربه اعتباری جدی‌تری را در خاورمیانه متحمل شد. تنها چند روز پس از حمله ایالات متحده به سایت فردو، عباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران، برای درخواست حمایت به مسکو پرواز کرد. پوتین با لحنی لفاظانه و همیشگی خود، ایالات متحده را محکوم کرد، اما هیچ کمک نظامی جدیدی به قوی‌ترین متحد روسیه در خاورمیانه ارائه نداد.

رهبران و جوامع در خاورمیانه به انفعال و بی‌تفاوتی روسیه در منطقه توجه کرده‌اند. واکنش در داخل ایران به ویژه شدید بوده است. ایران همیشه به مسکو وفادار بوده است، اما با تضعیف موقعیتش، انتقادها در داخل ایران از رفتار روسیه بیشتر شده است. مفسران ایرانی که زمانی در مورد زیر سوال بردن رابطه تهران با مسکو محتاط بودند، اکنون آشکارا پوتین را به دلیل امتناع از گنجاندن بند دفاع متقابل در پیمان روسیه در مورد مشارکت جامع استراتژیک که در ژانویه توسط تهران و مسکو امضا شد، مورد انتقاد قرار می‌دهند.

نتایج خوبی به همراه داشت. پس از آنکه روسیه در سال ۲۰۲۲ حمله تمام‌عیار خود به اوکراین را آغاز کرد، ایران به طور ضمنی از روسیه دفاع کرد و همکاری‌های نظامی خود با روسیه را گسترش داد. پادشاهی‌های عرب از رأی‌گیری در سازمان ملل در انتقاد از روسیه به دلیل این حمله خودداری کرده و به ائتلاف تحریم‌های بین‌المللی علیه روسیه نپیوسته‌اند. در اکتبر ۲۰۲۲، پوتین و محمد بن سلمان توافقی را برای کاهش صادرات نفت امضا کردند که منجر به افزایش قیمت نفت و تأمین مالی ماشین جنگی روسیه شد. حتی اسرائیل نیز با اکثر کشورهای دموکراتیک جهان در خودداری از انتقاد از این حمله، و رأی منفی به قطعنامه سازمان ملل که تجاوز روسیه را محکوم می‌کرد، اختلاف نظر داشت. هنگامی که حکومت اسد در سوریه در سال ۲۰۱۵ متزلزل شده بود، استقرار نیروی هوایی روسیه توسط پوتین برای حمایت از نیروهای زمینی سوریه، ایران و حزب‌الله، بشار اسد را ۹ سال دیگر در قدرت نگه داشت. در ازای این حمایت، اسد به روسیه دسترسی مداوم به پایگاه دریایی طرطوس و پایگاه هوایی حمیمیم (نزدیک لاذقیه) را داد که حضور دریایی روسیه در دریای مدیترانه را افزایش داد و به عنوان نمادی ماندگار از حضور نظامی روسیه در خاورمیانه عربی عمل کرد. مداخله نظامی پوتین در سوریه، تصویر روسیه را به عنوان یک شریک قاطع و قابل اعتماد تقویت کرد. برخلاف ایالات متحده، روسیه هرگز با سخنرانی در مورد دموکراسی و حقوق بشر، رژیم‌های مستبد منطقه را سرزنش نکرد و مسکو همچنین جریان فروش سلاح‌ها را حفظ کرد. در سال‌های پس از بهار عربی، صادرات تسلیحات روسیه به خاورمیانه، از جمله به مصر، و همچنین به ترکیه، متحد ناتو که با این وجود موافقت کرد سیستم دفاع هوایی S-۴۰۰ روسیه را خریداری کند، افزایش یافت.

❖ همه چیز، همه جا، همه با هم

با این حال، پس از آنکه حماس در ۷ اکتبر ۲۰۲۳ حمله خود را علیه اسرائیل آغاز کرد، استراتژی پوتین شروع به فروپاشی کرد. اسرائیل در واکنش، ابتدا علیه حماس در غزه و سپس علیه حزب‌الله